

opusdei.org

Stručna formacija (IV): Vodstvo služenjem

Sveti Josemaria doživljavao je profesionalni uspjeh ne kao osobni uspjeh, već kao priliku za boljim služenjem svim muškarcima i ženama.

18.01.2023.

U učenjima svetog Josemarije, ono što se trenutno naziva „vodstvom”, uvijek se shvaća i ostvaruje kao služenje, sa željom da doprinese izgradnji zajedničkog projekta za

dobrobit svih. Vođa nije tek osoba koja igra određenu ulogu u timu. On ili ona želi unaprijediti svijet i brzo shvaća da je najbolje početi s neposrednom okolinom. A kako to učiniti? Sveti Josemaría sažeo je to u jednoj rečenici: „Da bi služio, služi!”^[1] I savjetovao je: „Nastoj zadobiti sav mogući profesionalni ugled, na službu Bogu i dušama.”^[2]

Težnja za vodstvom služenjem podrazumijeva dva izazova s kojima nam naša formacija može pomoći da se sučimo: razvijanje više odnosne vizije vlastitog rada (kako u smislu rada s drugima – počevši od Boga – tako i u smislu rada drugih i za druge) i truda za njegovanje ljudskih kreposti (željeti poboljšati sebe, ne da bi tražio savršenstvo, već da bi sebe darovao drugima).

Relacijska bića, relacijski rad

Relacijska vizija profesionalnoga rada podrazumijeva sposobnost

podizanja pogleda i otkrivanja da posao koji obavljam svaki dan nadilazi proizvodnju dobara ili usluga, učinak i učinkovitost te puko samousavršavanje. Na kraju, sastoji se u stvaranju “dobara odnosa” koja se uvijek proizvode i uživaju s drugima, čak i u profesijama koje nisu izravno orijentirane na osobu. Osoba jasno komunicira s drugima kada prodaje robu na štandu, posjećuje stanove s potencijalnim iznajmljivačima ili brani optuženu osobu na sudu. Ali rad u logističkom centru, na pokretnoj traci ili u biokemijskom laboratoriju također je relacijski, iako ne na tako očit način. To vrijedi čak i za osobu koja radi od kuće ili uči za ispit, a da se ne čini da komunicira ni s kim.

Krist je prepoznat po svom zanatu (*Nije li ovo drvodjelja, sin Marijin?*^[3]), a time i po njegovom ocu (*Nije li ovo drvodjeljin sin?*^[4]) U Knjizi Izlaska, možemo naći predsluku svetoga

Josipa u obrtnicima koji su zbog kvalitete svoga rada i odnosa s drugima odabrani za gradnju svetišta.^[5] Mojsije ih hvali rekavši da ih je Bog pozvao po imenu i *napunio duhom Božjim, dao im umješnost, sposobnost i razumijevanje u svim poslovima*^[6] i nadahnuo ih da poučavaju druge.^[7] Isus je dodao novu dimenziju relacijskom smislu svog svakodnevnog rada u radionici. Izrađujući stol, ne samo da je stvorio artefakt, već su na neki način tu bili prisutni svi ljudi koji će ga koristiti tijekom godina, uz ono što je naučio od Josipa, radost obiteljskog života s Gospom, potrebe i brige svojih bližnjih, podsjetnik na djelo stvaranja, milovanje drveta koje će kasnije pronaći na križu, želja za slavljenjem Oca, otkupljenje cijelog čovječanstva.

Ova relacijska dimenzija rada temelji se na onome što znači biti čovjek, budući da je otvorenost prema

drugima – poznavati ih i voljeti – dio našeg bića stvorenog na sliku i priliku Božju, našeg trojedinog Boga. „Mnogo se puta pitam: kojim duhom obavljamo svoj svakodnevni posao? Kako se suočavamo s teškoćama? Promatramo li svoju aktivnost samo u odnosu na sebe same ili i na druge? Rad je, naime, način izražavanja naše osobnosti, koja je po svojoj naravi relacijska,“^[8] rekao je papa Franjo. „Rad je također način izražavanja naše kreativnosti: svatko obavlja svoj posao na svoj način, vlastitim stilom; isti posao ali na različit način.“^[9]

Kao posljedica ove relacijske naravi rada, dio naše profesionalne formacije nije samo stjecanje znanja i vještina potrebnih za naš posao, već se za to oslanjamo na druge ljude: savjet starijeg ili mlađeg kolege, mentora, razgovor s članovima našeg tima, učitelj kojem se vraćamo po savjet godinama nakon što smo

prošli kroz njegovu učionicu, nezadovoljni klijent. Krist sam je bio šegrt i toliko je naučio od Josipa. „Moralo je biti tako da je Isus u radu, po svom karakteru i načinu govora bio vrlo sličan Josipu.”^[10] —

Instrument u mojim rukama

Jedan rezultat dobrog iskorištavanja profesionalnog obrazovanja obično je poštovanje drugih koje stječemo u našem području. Istinski profesionalni ugled (koji je sredstvo, a ne cilj) rezultat je resursa koje svatko od nas ulaže kako bi postao kompetentniji u obavljanju svoje profesije. Biomedicinski djelatnik će uvijek nastojati upotrijebiti potrebna sredstva kako bi saznao više o mogućim tretmanima za pacijente; učitelj će pokušati poboljšati nastavne vještine imajući na umu dobrobit učenika; trgovac će tražiti nove proizvode koji odgovaraju potrebama klijenata; a oni koji rade u

svijetu komunikacija nastojati će osigurati da informacije koje se prenose budu pouzdane i od stvarnog interesa za mnoge ljude. Svačije vještine ažuriraju se alatima koji su im pri ruci: tečajevi, literatura, radionice, istraživanja... Obrazovanje koje pruža Djelo pomaže nam ustrajati kako bismo u svom radu dali više slave Bogu i učinkovitije služili drugima.

Profesionalni ugled, sagledan u ovom svjetlu, uvelike se razlikuje od potrage za osobnim uspjehom shvaćenog kao traženje rezultata koje će drugi vidjeti kao izvanredne, rezultat izvanrednog talenta. Sveti Josemaría uvijek je poticao ljude da razvijaju svoje talente što je potpunije moguće i nikada nije pokušao nekome „podrezati krila”. Jednom je rekao: „Onome tko može postati učen ne opraštamo ako to ne postane.”^[11] No, njegova poruka o radu s ljudskom izvršnošću nikada

nije izgubila iz vida stvarni svijet. Zapravo, čak i odgovorna osoba, sa svim vještinama i iskustvom stečenim kroz godine, može se susresti s neuspjehom u radu, s pogreškama koje je potrebno ispraviti, s potrebom da se počne iznova ispočetka. Ovo su prilike za učenje i suočavanje s budućnošću s nadom bez straha od ponovnog neuspjeha.

Ključ profesionalnog ugleda, za svetog Josemariju, nije slava, već služenje drugima iz ljubavi:

„Kršćaninov prolazak ovim svijetom mora se pretvoriti u besprekidno služenje, koje je doduše različito, već prema osobnim prilikama, ali uvijek iz ljubavi prema Bogu i bližnjemu. Biti kršćanin znači djelovati bez gledanja na kratka dostignuća kao što su ugled i ambicioznost ili na ciljeve koji mogu izgledati veoma plemeniti, kao što je filantropija, ili suosjećanje s nevoljom drugih; biti

kršćanin znači dosegnuti zadnje i korjenite granice ljubavi, koju je Krist posvjedočio kad je za nas umro.”^[12] —

Ukratko, smisao profesionalnog ugleda je moći koristiti svoje talente za službu Bogu i našim bližnjim muškarcima i ženama. Kao što je sveti Josemaría rekao: „Kao moto za vaš rad predlažem vam: *Para servir, servir (Da bi služio, služi)*. Jer da bismo ostvarili neku namjeru, na prvom mjestu moramo učiti kako da rad dovedemo do kraja. Ne vjerujem u dobre namjere čovjeka koji se ne trudi da se stručno osposobi da bi dobro obavljao posao koji mu je povjeren. Nije dovoljno htjeti dobro činiti, već treba i znati činiti dobro. I ako zaista želimo, onda će se ta želja odraziti u našem zalaganju da uložimo potrebna sredstva i da stvari ostavljamo dovršene, i to s ljudskom savršenošću.”^[13] —

Svaka osoba je, stoga, pozvana biti vođa u svom vlastitom okruženju (na poslu, u svojoj obitelji, u svom društvenom okruženju), nastojeći ga poboljšati. A svi mi, muškarci i žene, svojom stručnom spremom i osobnim rastom možemo pridonijeti tom poboljšanju. Vrlo je inspirativno vidjeti kako je pandemija iznijela na vidjelo mnoge skrivene vođe i bila poziv na odgovornost za svakoga od nas. Prvi život koji mogu poboljšati je moj, a ako to ne učinim, nitko drugi to neće učiniti umjesto mene.

Služenje profesionalnim ugledom

„Služenje” se može razumjeti u smislu „biti kompetentan” ili „biti od koristi za određeni zadatak.” Kako bismo služili drugima – svojim djelima iskazivali milosrđe, nasljedujući Krista koji *nije došao da bude služen, nego da služi*^[14] - *moramo biti prikladni za svoj posao, a ta prikladnost proizlazi iz učenja i*

prakse, ali i ljudskih vrlina. Marljiva, odlučna, odvažna, uredna, pristojna, prijateljski nastrojena osoba prikladna je i za učinkovit doprinos zajedničkom projektu i za odgovor na zahtjeve milosrđa u izvršavanju svojih dužnosti. Izraz „da bi služio, služi” je, dakle, poziv da steknemo potrebne kvalitete da budemo korisni i tako negujemo vrline koje nam omogućuju pružanje odgovarajućih usluga drugima. Sveti Josemaría, kada je govorio o ovoj temi, mislio je kako na intelektualni rad od očite važnosti u svijetu kulture ili politike, tako i na kompetentan rad koji se obavlja u mehaničkoj radionici, u kuhinji restorana ili na farmi...

Ugled nam olakšava da budemo referentna točka u našem radu, te nam omogućuje da, osim što im prenosimo potrebna znanja i vještine, savjetujemo i pratimo druge. Na primjer, možemo ostati u kontaktu s bivšim studentima i ponuditi savjete o

njihovoj karijeri, prenijeti iskustvo mladom liječniku koji radi s nama u bolnici, predložiti nove prilike prijateljima koji su ostali bez posla, obavijestiti kolegu o novim strojevima ili pomoći ohladiti napeti razgovor na poslu.

Služenje drugima također može uključivati olakšavanje učlanjivanja u sindikat ili strukovnu udrugu, kako bismo tražili poboljšanja u svojoj profesiji, ili promicanje raznih inicijativa za postizanje pravednijih uvjeta rada (pomoć u organizaciji štrajka, prikupljanje potpisa, razgovori s menadžerima itd.) Papa Franjo je ukazao na sve ponižavajuće aspekte rada koje svojim kompetentnim i poštenim profesionalnim radom možemo pomoći prevladati: „mukotrpan rad u rudnicima i nekim tvornicama”, „oni koji su iskorištavani radom na crno”, „djeca koja su prisiljena raditi” itd.^[15]_____

Ponekad nam ugled može dati platformu koja nam omogućuje rješavanje osjetljivijih pitanja. Na konferenciji ili poslovnom putovanju, odbijanje pića nakon večere i razgovor o obitelji kod kuće može promijeniti ton razgovora među kolegama. Prenošenje našeg iskustva može pomoći nekom drugom da nađe vremena za prisustvovanje misi. To vrijedi čak i kada se naše radno okruženje može činiti pustinjom, „sasušeno mjesto gdje se vjera ipak mora čuvati i prenositi,“^[16] kako je rekao papa Franjo. I tu smo „pozvani biti živi izvori vode iz kojih drugi mogu piti.“^[17]

Preobraziti sebe i druge

Konkretne osobe su te koje mijenjaju svijet. Osobno obrazovanje uvijek predstavlja korak naprijed kako u društvenoj odgovornosti, tako i u vještinama potrebnim da bismo mogli dati najbolji doprinos društvu.

„Jer ljudi slobodnim, kreativnim, participativnim i uzajamno podržavajućim radom izražavaju i unapređuju dostojanstvo svojih života,“^[18] kako ističe papa Franjo.

„Rad ne služi samo tome da si osiguramo pravu egzistenciju: to je također mjesto gdje izražavamo sebe same, osjećamo se korisnima i učimo veliku lekciju konkretnosti koja pomaže da duhovni život ne postane spiritualizam.“^[19]

Duhovno obrazovanje koje nudi Djelo, koje uvijek teži da se odražava u svačijem životu, može nam pomoći da si postavimo ova pitanja: Kako mogu bolje razumjeti da je moj rad služenje? Kako mogu potaknuti poboljšanja u drugima i u društvu kroz vlastitu profesiju? Koju bih vrstu društvenog problema mogao riješiti svojim radom? Koja poboljšanja, inovacije, rješenja mogu ostvariti znanjem stečenim u vlastitoj struci?

Da bismo bili vođe služeći drugima kroz naš rad, potrebno nam je više od znanja. Stoga je profesionalno obrazovanje koje pruža Djelo usmjereno na pomoć svakoj osobi da stekne ljudske vrline i osobne vještine koje nam omogućuju raditi dobro, s profesionalnom kompetencijom. To jest: raditi pozorno, bez neopreznosti i nemara, s pažnjom i osjećajem odgovornosti onoga koji radi iz ljubavi prema Bogu i drugima, surađujući s onima koji su uz nas. To također podrazumijeva otkrivanje načina kako se bolje brinuti za ljude oko nas, za one koji će imati izravnu korist od ovog posla, za opće dobro društva u cjelini.

Ove takozvane „*soft skills*” ne uče se teoretski, već kroz stjecanje učinkovitih međuljudskih sposobnosti za odnos s drugima u rješavanju gorućih problema današnjeg svijeta. Oni se uče kroz

praksu, u obavljanju našeg posla. Stoga je dobro da svatko od nas eksplicitno razmišlja o njima i dobro iskoristi „povratne informacije” koje smo dobili od drugih, kako bismo bolje razumjeli kako ih razvijati na svakodnevnoj bazi, tako da informiraju naš način postojanja i djelovanja, a samim time i način na koji obavljam svoju profesiju. Nismo li svi osjetili želju da izrazimo svoju zahvalnost za pažljiv odnos zdravstvenog radnika koji se prema nama odnosio s ljubavlju ili suosjećajni pogled (čak i kroz masku) administrativnog službenika koji je pomogao riješiti naš problem?

Mogu se istaknuti neke osobine više osobne prirode, poput zdravog razuma, pozitivnog stava, samopoštovanja, kreativnosti, otpornosti i fleksibilnosti. Na primjer, fleksibilnost se može definirati kao otvorenost prema različitim načinima postojanja i rada,

što olakšava međugeneracijski, međukulturalni, interdisciplinarni rad itd. Na taj način pomažemo stvoriti prostor u kojem je svima ugodno i mogu doprinijeti najbolje od njih samih.

Postoje i druge vještine koje bi se mogle smatrati društvenijima, budući da konstruktivno pridonose tkivu odnosa koji čine naše živote: upravljanje onima ispod nas, prevladavanje vlastitog i tuđeg stresa, sposobnost slušanja i dijaloga, komunikacija i empatija s drugima, itd.

Krist je također naučio te ljudske vještine, a ne samo zanat. Istaknuvši lik svetog Josipa, papa Franjo je rekao da „možemo biti sigurni da se to što je bio ‘pravedan’ čovjek odrazilo i na obrazovanje koje je dao Isusu. Josip je vidio kako Isus svakodnevno napreduje u mudrosti, dobi te u Božjoj i ljudskoj milosti (Lk

2,52): tako kaže Evandjelje (Patris corde, 2)”^[20]

Slika Krista koji na Veliki četvrtak pere noge apostolima simbolizira služenje koje je svaki kršćanin pozvan ostvariti. *Primjer sam vam dao da i vi činite kao što ja vama učinih.*^[21] Ovdje se možemo prisjetiti kako je sam naš Gospodin godinama služio stanovnicima Nazareta svojim radom, svojim savjetima, svojom naklonošću, u sjeni profesionalnog ugleda svetog Josipa. „Josip je sigurno mnogim ljudima svojim solidnim radom pomagao u nevoljama. Njegovo je zanimanje bilo u znaku služenja da bi drugima u mjestu učinio život ugodnim i svojim osmijehom, ljubaznom riječju, mogao je povratiti vjeru i radost onima koji su bili u opasnosti izgubiti ih.”^[22]

^[1]Usp. Sveti Josemaría, *Susret s Kristom*, br. 50.

^[2]—Sveti Josemaría, *Brazda*, 491.

^[3]—*Mk* 6, 3.

^[4]—*Mt* 13, 55.

^[5]—Usp. *Izl* 35, 30-36.

^[6]—*Izl* 35, 31.

^[7]—Usp. *Izl* 35, 34.

^[8]—Papa Franjo, Opća audijencija, 12. siječnja 2022.

^[9]—Papa Franjo, Opća audijencija, 12. siječnja 2022.

^[10]—Sveti Josemaría, *Susret s Kristom*, br. 55.

^[11]—Sveti Josemaría, *Put*, 332.

^[12]—Sveti Josemaría, *Susret s Kristom*, br. 98.

^[13]—Sveti Josemaría, *Susret s Kristom*, br. 50.

[14] *Mt* 20, 28.

[15] Usp. Papa Franjo, Opća audijencija, 12. siječnja 2022.

[16] Franjo, *Evangelii Gaudium*, br. 86.

[17] *Isto.*

[18] *Isto.*, br. 192.

[19] Papa Franjo, Opća audijencija, 12. siječnja 2022.

[20] Papa Franjo, Opća audijencija, 12. siječnja 2022.

[21] *Iv* 13, 15.

[22] Sveti Josemaría, *Susret s Kristom*, br. 51.

María del Mar Delgado

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
hr-hr/article/strucna-formacija-iv-
vodstvo-sluzenjem/](https://opusdei.org/hr-hr/article/strucna-formacija-iv-vodstvo-sluzenjem/) (18.02.2026.)